

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2022. № 10.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.10.20>

УДК 657:004:331.2

V. S. Lytvynenko,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6495-0537>*

S. M. Khomoviy,

*к. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7483-7426>*

Ye. V. Sistuk,

*студентка 2-го курсу магістратури, освітня програма: облік і аудит,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4171-9356>*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

V. Lytvynenko,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

S. Khomoviy,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation
Bila Tserkva National Agrarian University*

Ye. Sistuk,

*2nd year master's student, educational program: Accounting and Auditing,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

USAGE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN ACCOUNTING AND TAXATION OF SALARY

У роботі досліджено використання інформаційних технологій для обліку та оподаткування заробітної плати. Розглянуто вплив воєнного стану на застосування програмного забезпечення в обліку та управлінні підприємством загалом, і на методику обліку й оподаткування заробітної плати зокрема. Установлено значне зростання частки таких форм роботи як дистанційна та надомна, що потребує забезпечення працівників відповідними інформаційними технологіями. Визначено, що підприємства, які активно використовують дистанційну форму організації роботи працівників, потребують програмних засобів для фіксації часу початку і завершення роботи, тривалості робочого часу, обсягу виконаних робіт. Визначено основні види програмного забезпечення, яке використовується для обліку та оподаткування заробітної плати в умовах воєнного стану. Проаналізовані фактори та тенденції, які впливатимуть на розвиток інформаційних технологій для обліку і оподаткування оплати праці в Україні у повоєнний період.

Мета дослідження полягає у вивченні сучасного стану та змін в обліку й оподаткуванні заробітної плати з використанням інформаційних технологій, які відбуваються під впливом воєнного стану.

У статті використано ряд методів наукового дослідження: історичний, порівняння та аналогії для встановлення і опису загальних напрямів застосування інформаційних технологій в обліку та оподаткуванні заробітної плати. Методи аналізу та моделювання дозволили визначити зміни, які відбуваються під впливом воєнного стану у сфері обліку та оподаткування оплати праці та прогнозування їх наслідки на повоєнний період. Інформаційною базою дослідження стали праці дослідників, що займаються проблемами застосування інформаційних технологій в сфері обліку заробітної плати, статистичні дані, законодавство у сфері обліку та оподаткування оплати праці.

У статті зроблено порівняння функціоналу найбільш поширених програмних рішень для обліку робочого часу, заробітної плати, розрахунку нарахувань та утримань з оплати праці. Установлено, що мікропідприємства для обліку розрахунків з оплати праці здебільшого використовують спеціалізовані сервіси або модулі програм, які є досить дешевими та простими у використанні. Для малих і середніх підприємств найбільш типовим є використання комплексних систем бухгалтерського обліку, які мають функціонал для обліку заробітної плати та розрахунку утримань і нарахувань на оплату праці. Великі підприємства

найчастіше використовують системи комплексної автоматизації управління підприємством.

У роботі проаналізовані зміни, які відбуваються на ринку бухгалтерського програмного забезпечення під впливом воєнного стану, визначено основні тенденції використання інформаційних технологій для обліку та оподаткування заробітної плати, які будуть впливати на облік у повоєнний період. Результати викладені у статті можуть бути корисними при подальших дослідженнях, пов'язаних із використанням сучасних інформаційних систем для обліку та управління підприємством.

The work examines the usage of information technologies for accounting and taxation of salary. The influence of martial law on the use of software in accounting and enterprise management in general and on the methodology of accounting and taxation of wages, in particular, have been considered. A significant increase in the share of such forms of work as remote and home work has been established, that requires providing of employees with appropriate information technologies. It have been determined that enterprises that actively use the remote form of work organization of employees need software to record the start and end time, duration of working time, the amount of work performed. The main types of software which is used for accounting and taxation of wages in martial law conditions have been defined. Factors and trends that will influence the development of information technologies for accounting and taxation of wages in Ukraine in the post-war period have been analysed.

The purpose of the research is to examine the current state and changes in accounting and taxation of wages using information technologies, which occur under the influence of martial law.

The historical method, methods of comparison and analogies are used in the article, which allowed us to establish and describe the general directions of application of information technologies in the accounting and taxation of wages. Methods of analysis and modelling allowed us to determine the changes occurring under the influence of martial law in the field of accounting and taxation of wages and forecast their consequences for the post-war period. The information base of the study was the work of researchers dealing with the application of information technology in the payroll field, statistics, and legislation in the field of accounting and payroll taxation.

The article compares the functionality of the most common software solutions for accounting of working time, wages, calculation of accruals and deductions for wages. It

has been established that small enterprises mostly use specialized services or program modules to account for payroll calculations, which are quite cheap and easy to use. Using of complex accounting systems that have the functionality for accounting of wages and the calculation of deductions and accruals for wages is the most typical for small and medium enterprises. Large enterprises mostly use systems of complex automation of enterprise management.

The article analyses the changes occurring in the market of accounting software under the influence of martial law, identifies the main trends in the use of information technologies for accounting and payroll taxation, which will affect accounting in the post-war period.

The results presented in the article may be useful for further research on the usage of modern information systems for accounting and enterprise management.

Ключові слова: *облік, оподаткування, інформаційні технології, заробітна плата, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, програмне забезпечення.*

Keywords: *accounting, taxation, information technologies, salary, personal income tax, military tax, software.*

Постановка проблеми. Інформаційні технології активно проникають у сферу управління підприємством та сприяють удосконаленню методики ведення бухгалтерського обліку. Заробітна плата є важливим та складним об'єктом обліку, який потребує автоматизації. Вона є однією із найбільших статей витрат підприємства та має стимулювати працівників до продуктивної праці. Різні категорії підприємств підходять до автоматизації обліку та оподаткування заробітної плати по різному. Мікро та малі підприємства не можуть собі дозволити застосовувати високовартісне програмне забезпечення. Водночас, великий бізнес потребує складних інформаційних систем для управління персоналом.

Воєнний стан, запроваджений в Україні 24 лютого 2022 року змінив практично усі сфери життєдіяльності суспільства та економіки. Зміни відбулися також в організації бухгалтерського обліку у частині застосування інформаційних технологій. На ринку програмного забезпечення для ведення обліку праці та її оплати відбуваються зміни. У цьому контексті важливо виявити фактори впливу та

розробити рекомендації щодо підвищення ефективності використання інформаційних технологій для обліку та оподаткування оплати праці у повоєнний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню обліку і оподаткування оплати праці присвятили свої праці такі науковці як Бутинець Ф.Ф., Гуцаленко Л.В. [1], Чижова Т.В., Юрчишена Л.В., Сидорович М.Я, Безверхий К., Андрущенко В, Онишко С, Гнидюк І.В., Мельянова Л.В. [2] та інші. Використанню інформаційних технологій в обліку присвячені роботи таких дослідників, як Івахненко С.В., Концеба С. М. Питаннями автоматизації обліку заробітної плати на підприємстві займалися Марусей Т.В., Васильків Н.М., Загородній А.Г., Аверкина М.Ф., Синяєва Л.В. та інші. Проте зміни, що відбуваються у використанні інформаційних технологій для обліку і оподаткування оплати праці в умовах воєнного стану досліджені не достатньо.

Ведення обліку заробітної плати та контроль правильності зроблених нарахунків і утримань є важливим та трудомістким завданням для бухгалтерської служби, але водночас має значний потенціал для автоматизації. Оплата праці є базою для оподаткування, що ще більше актуалізує необхідність використання інформаційних технологій для оптимізації цього процесу. Основний податок, що утримується із заробітної плати – податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Податкові надходження від ПДФО у 2020 році займали друге місце поміж усіх надходжень бюджету [3]. Військовий збір, утриманий із заробітної плати служить одним із джерел фінансування Збройних сил України, а отже впливає на обороноздатність країни. Від суми заробітної плати залежить також розмір єдиного соціального внеску, який фінансує значну частину соціальних витрат держави.

Оподаткування в Україні досить часто змінюється, що у свою чергу вимагає адаптації відповідного програмного забезпечення. Так з 2021 року відповідно до Закону України від 19.09.2019 № 116–ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб» [4] запроваджена об’єднана звітність з ПДФО та ЄСВ, що має назву

«Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску». У цьому розрахунку заповнюються дані про податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний соціальний внесок. Тобто, контролюючі органи об'єднали ці три податки в один загальний розрахунок, що полегшує платникам податків процес звітування.

Усе вищезазначене свідчить про те, що розрахунок зарплати, податків і зборів, пов'язаних з нею є досить трудомістким і виконується, зазвичай, з використанням інформаційних систем бухгалтерського обліку. Відтак, ефективне використання останніх може значно покращити продуктивність праці бухгалтерів та знизити ймовірність помилок в обліку та звітності, зменшити витрати підприємства.

Розвиток інформаційних технологій у сфері бухгалтерського обліку і оподаткування заробітної плати сприяє створенню нових онлайн-сервісів та прикладних програм, що полегшують роботу бухгалтера. Проте на сьогодні ринок програмного забезпечення не задовольняє усі запити підприємств до подібних програмних продуктів за критеріями функціональності, вартості, безпеки та простоти експлуатації [5], що нами уже вказувалося у попередніх дослідженнях.

У своєму дослідженні Синяєва Л.В., Кондратюк О.В. та Микульський В.С. проаналізували можливості ефективного нарахування заробітної плати за тарифними ставками. Дійшли висновку, що сучасні інформаційні технології дозволяють ефективно налаштувати відображення різних видів нарахувань і утримань, відображати витрати на оплату праці за об'єктами обліку, автоматично розраховувати податки із зарплати [6].

Аверкина М.Ф. та Гриценюк О.І. відзначають, що автоматизація обліку праці та її оплата є досить складним завданням, що зумовлено такими проблемами: складність розрахунку та різноманітність структури заробітної плати працівників підприємств різних галузей; різноманітність алгоритмів здійснення допоміжних розрахунків за різними видами та умовами оплати праці; різний порядок утримання податків з різних видів оплати праці; часті зміни нормативних документів, що визначають методику нарахування та оподаткування заробітної плати [7].

Бахарєва Я.В. здійснила огляд сучасних, переважно вітчизняних, бухгалтерських інформаційних систем та відзначила, що комплексна автоматизація обліку та оподаткування вимагає від підприємств комплексного підходу до вибору програмного бухгалтерського забезпечення, який включає передпроектне дослідження, формалізацію бізнес–процесів, проектування системи, розробку за потреби спеціалізованої конфігурації та технічний супровід [8].

Важливо використовувати для обліку оплати праці нові технічні та технологічні рішення. Так Пашніна А.О. у своєму дослідженні наводить переваги застосування хмарних технологій в обліку. Дані рішення виводять на новий рівень порядок організації облікових процесів і дозволяють скоротити витрати підприємства. При цьому методичні правила узагальнення інформації залишаються без змін, змінюється лише техніка збору та обробки облікової інформації [9, с.124].

Останнім часом ринок програмного забезпечення та сервісу в сфері обліку зіштовхнувся з новими викликами внаслідок пандемії COVID–19 та воєнного стану. Доцільно проаналізувати як ці зміни впливають на методику обліку та оподаткування заробітної плати.

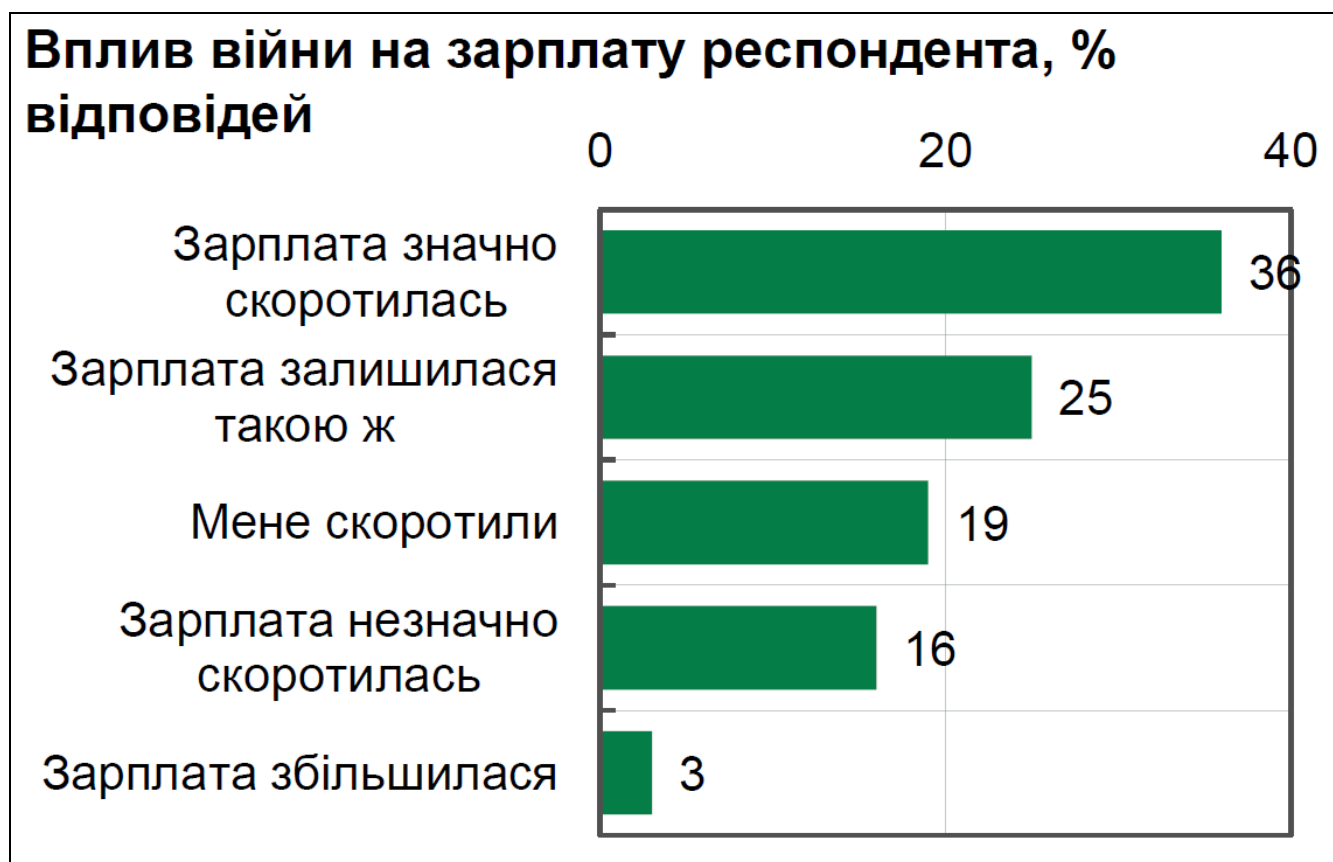
Метою статті є дослідження сучасного стану та змін в обліку й оподаткуванні заробітної плати з використанням інформаційних технологій під впливом воєнного стану та прогнозування їх наслідків на повоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Автоматизація обліку заробітної плати у значній мірі залежить від специфіки діяльності підприємства, обраної системи мотивації і оплати праці, масштабів діяльності та зовнішніх суспільно–економічних умов.

Значні зміни умов праці відбулися внаслідок адаптації до обмежень під час пандемії COVID–19 та воєнного стану. Значна частина працівників почала працювати дистанційно. Наслідком цього стало виникнення проблем з обліком робочого часу та виконаної роботи працівниками за межами підприємства. Також цьому сприяли зміни в законодавстві про працю, які були зроблені на початку 2021 року та були покликані вивести з тіні дану роботу.

Дистанційна робота дозволяє стримувати зростання критичних показників епідемічних захворювань та відновити облік підприємств, які постраждали внаслідок військових дій.

Ситуація на ринку праці ускладнилася з початком війни (Рис. 1). За даними Національного банку України, який посилається на результатами опитування на порталі Work.ua, станом на вересень 2022 року 52% респондентів отримують нижчу зарплату, ніж до війни. 19 % респондентів втратили роботу [10, с.22].

Рис. 1. Зміни на ринку праці станом на вересень 2022 року

Джерело: [10, с.22]

Ще частіше підприємства почали використовувати гнучкий графік роботи та надомну роботу. Гнучкий режим робочого часу – це форма організації праці, за якою допускається встановлення іншого режиму роботи, ніж визначений правилами внутрішнього трудового розпорядку, за умови дотримання встановленої денної, тижневої чи іншої норми тривалості робочого часу.

Надомна робота – це форма організації роботи, за якої вона виконується працівником за місцем проживання або в інших визначених ним приміщеннях, що

характеризуються наявністю закріпленої зони, технічних засобів, необхідних для службових обов'язків, але поза приміщеннями роботодавця [11].

Набула широкого використання система організації праці, коли видається технічне забезпечення працівникам на дім з контролем їх роботи. У цьому випадку здійснюється контроль за запуском програм на такій техніці та періодичності роботи і час бездіяльності в цих програмах. Програмні продукти удосконалюються і презентують кращі можливості для обліку і контролю виконаної роботи та розрахунків за оплатою праці.

У свою чергу це поставило ряд викликів щодо фіксації відпрацьованого часу і виконаного обсягу робіт, обліку та оподаткування зарплати. Інформаційні технології готові допомогти подолати ці виклики.

Вендори пропонують різні типи програм з можливістю фіксації часу роботи віддалених співробітників. За допомогою програмного забезпечення роботодавець може не тільки контролювати час, протягом якого співробітник знаходився на робочому місці, а й бути в курсі відвідуваних сторінок в інтернеті, переміщень по офісу, кількості перекурів тощо. На основі отриманих даних з'являється можливість оцінити продуктивність праці співробітників, вжити заходів для її поліпшення або коригувати підходи до мотивації та управління персоналом.

Прикладом такого програмного рішення для обліку робочого часу є сервіс Yaware.TimeTracker, який дозволяє визначати місце розташування і ефективність віддаленого співробітника за допомогою функціоналу спеціально розробленого додатка, встановленого на його смартфон або комп'ютер.

Цей інструмент дозволяє встановити:

- час початку і закінчення роботи;
- запізнення і завершення роботи раніше закінчення робочого дня;
- відсутність співробітника на робочому місці і її причину: нарада, зустріч, перекур, обід;
- фактично відпрацьовану кількість годин.

Також програма може робити скріншоти екрану і знімки веб-камери для моніторингу роботи позаштатних співробітників і фрілансерів [12].

Наші дослідження свідчать про залежність інформаційних технологій для обліку та оподаткування розрахунків з оплати праці від категорії підприємства (Табл. 1). Категорії підприємств наведені відповідно до ч. 2 статті 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [13].

Таблиця 1. Інформаційні технології для обліку і оподаткування оплати праці, які використовують підприємства різних категорій

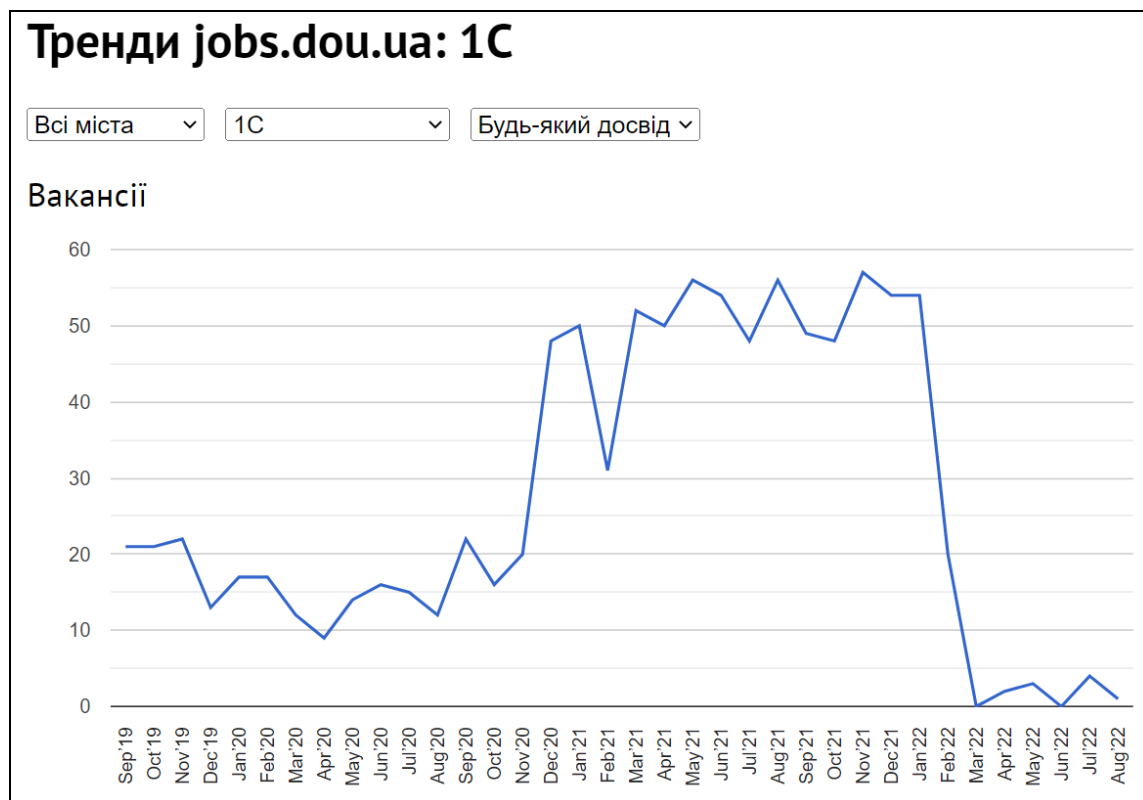
№ з/п	Категорія підприємства	Критерії віднесення до категорії підприємства (відповідають щонайменше двом із них)		Інформаційні технології, які найчастіше використовують для обліку і оподаткування оплати праці	Додаткові або альтернативні ІТ-рішення
1	Мікро-підприємство	Балансова вартість активів	До 350000 євро	Спеціалізовані онлайн-сервіси для обліку розрахунків з оплати праці (Наприклад, Зарплата@online, Bankchart)	Прикладне рішення для автоматизації бухгалтерського обліку
		Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	До 700000 євро		
		Середня кількість працівників	До 10		
2	Мале підприємство	Балансова вартість активів	До 4000000 євро	Прикладне рішення для автоматизації бухгалтерського обліку (Наприклад, MASTER: Бухгалтерія, BAS Бухгалтерія)	Додатково можуть використовуватися онлайн-сервіси для обліку розрахунків з оплати праці та системи електронного документообігу
		Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	До 8000000 євро		
		Середня кількість працівників	До 50		
3	Середнє підприємство	Балансова вартість активів	До 20000000 євро	Прикладне рішення для автоматизації бухгалтерського обліку (Наприклад, MASTER: Бухгалтерія, BAS Бухгалтерія)	Прикладне рішення для автоматизації бухгалтерського обліку у поєднанні з спеціалізованим програмним забезпеченням для обліку розрахунків з заробітної плати (Наприклад, MASTER: Зарплата і кадри)
		Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	До 40000000 євро		
		Середня кількість працівників	До 250		
4	Велике підприємство	Балансова вартість активів	Понад 20000000 євро	Прикладне рішення для автоматизації управління підприємством (Наприклад, SAP B1, BAS ERP)	Система електронного документообігу
		Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Понад 40000000 євро		
		Середня кількість працівників	Понад 250		

Джерело: авторська розробка

Розглянемо детальніше наведені у таблиці 1 підходи. Мікропідприємства для обліку та оподаткування заробітної плати можуть використовувати спеціалізовані онлайн-сервіси. До прикладу, сайт сервісу «Зарплата@online», надає змогу безкоштовно перевірити розрахунок ПДФО, враховуючи різні обставини, які

можуть виникати у працівника. Подібний функціонал також мають онлайн-ресурси «Bankchart» та «Uteka».

Середні та малі підприємства з метою обліку виконаної роботи, нарахування зарплати, розрахунку та сплати відповідних податків найчастіше використовують прикладні рішення для автоматизації бухгалтерського обліку. Від початку запровадження воєнного стану у цій групі програмного забезпечення прискорився перехід від іноземного програмного забезпечення до вітчизняного. Опосередкованим підтвердженням цього тренду є значне зниження попиту на програмістів системи 1С (Рис. 2).

Рис. 2. Тренд вакансій для програмістів 1С за даними порталу dou.ua
Джерело: [14]

До комплексних систем бухгалтерського обліку можна віднести прикладні рішення «MASTER:Бухгалтерія», «BAS Бухгалтерія», «BookKeeper», «jSolutions», «Дебет Плюс» та інші.

MASTER:Бухгалтерія – вітчизняний програмний продукт для ведення бухгалтерського обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу. Складається

з функціональних модулів, що охоплюють всі ділянки бухгалтерського обліку: зарплата, кадри, продажі, покупки, банк і каса, склад, виробництво, основні засоби та нематеріальні активи, облік ПДВ тощо.

Bookkeeper – сучасна онлайн–бухгалтерія, що дозволяє вести облік діяльності, формувати звітність з будь–якого пристрою. Система розроблена за принципом UX, тобто перевіреного досвіду користувачів. Інтуїтивний та дружній інтерфейс забезпечує розуміння онлайн–бухгалтерії широким колом споживачів [8].

До спеціалізованого програмного забезпечення для обліку розрахунків з заробітної плати можна віднести «MASTER: Зарплата і кадри», «М.Е.Дос.Зарплата», «УкрЗарплата», «Зарплата і управління персоналом» тощо. Варто відзначити, що функціонал і можливості цих програмних продуктів дещо відрізняються один від одного.

«MASTER: Зарплата і кадри» – програмний продукт, що автоматизує задачі розрахунку заробітної плати і обліку кадрів на підприємствах малого та середнього бізнесу і комунальних підприємствах. Рішення створене для українського ринку та відповідає чинному законодавству України. Доступне у хмарному і стаціонарному варіантах.

Подібні функції виконує модуль «М.Е.Дос.Зарплата», який призначений для розрахунку і нарахування заробітної плати, обліку та управління персоналом для малих і середніх підприємств. Ця система є досить зручною та простою в використанні, має можливість відразу формувати та подавати звітність у контролюючі органи. Недоліком даної системи є те, що вона не є складовою комплексної системи обліку чи управління. А це означає, що як і наведені вище програми, потребує інтеграції з обліковими системами.

Великий бізнес використовує, як правило, прикладні рішення для автоматизації управління підприємством – ERP-системи. До таких рішень належать програмні продукти SAP B1, BAS ERP та багато інших. Вони містять розширений функціонал управління персоналом, нарахування заробітної плати за відрядними розцінками, підтримують складну систему мотивації праці.

Аналізуючи інформаційні системи для обліку зарплати варто згадати про важливість забезпечити контроль правильності обчислених податків і зборів. В умовах воєнного стану може зростати тіньова економіка і в першу чергу в тінь переходить заробітна плата. Унаслідок цього може відбутися зниження надходжень до бюджету. Проте ухилення від сплати податків призводить до зростання рівня трансакційних витрат, пов'язаних із, так званою, «ціною позалегалності», тому достовірне відображення витрат підприємства є неодмінною умовою його успішного функціонування в майбутньому [14, с. 291].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Автоматизація обліку та оподаткування оплати плати є складним завданням, особливо зважаючи на виклики, які постали внаслідок пандемії та війни. При виборі програмного забезпечення для обліку та управління підприємством потрібно звертати увагу на те, які модулі воно включає та як часто здійснюється його оновлення. Від вибору програми залежить правильність та оперативність обліку заробітної плати, своєчасність сплати ПДФО, ВЗ і ЄСВ, що є надзвичайно важливим для бюджету воєнного періоду.

В останні роки на ринку бухгалтерського програмного забезпечення спостерігаються значні зміни, які у воєнний час стали ще актуальнішими та можуть суттєво змінити цю сферу у післявоєнний період. До основних тенденцій, які впливають на методику обліку та оподаткування заробітної плати, на нашу думку, можна віднести наступні:

1. Перехід на нове програмне забезпечення.

З міркувань безпеки, доцільності, ефективності, можливостей забезпечення оновлення і технічного супроводу значна частина підприємств змушена буде змінити програмне забезпечення. У першу чергу це стосується заміщення програмного забезпечення, пов'язаного із країною-агресором.

2. Необхідність пришвидшення випуску оновлень програм.

Швидка антикризова зміна законодавства вимагає швидкої адаптації програмного забезпечення до умов, що змінюються.

3. Сповільнення темпів локалізації іноземного програмного забезпечення.

Фінансова криза, валютні обмеження, зменшення платоспроможного попиту можуть знизити швидкість локалізації закордонного програмного забезпечення для обліку, аудиту, консалтингу та управління. Наслідком цього може бути погіршення якості управління персоналом.

4. Зміни в підходах до обліку робочого часу та результатів праці.

Значна частина персоналу змінили місце проживання та працюють дистанційно, що потрібно враховувати при обліку робочого часу або виконаної роботи. Для цього будуть ширше використовуватися інформаційно-комунікаційні технології та адаптуватимуться облікові системи.

5. Існує ризик переходу частини заробітної плати у тінь з метою зменшення сплати податків.

Уникнення оподаткування частини заробітної плати призведе до зростання трансакційних витрат позалегалності. У такій ситуації виникає потреба вести дві інформаційні бази обліку – офіційну та тіншову.

6. Нові можливості розвитку вітчизняних інформаційних систем обліку.

Унаслідок економічних, політичних та санкційних чинників з ринку програмного забезпечення для обліку та управління підприємством пішла низка розробників. Через нестабільну економічну ситуацію та валютні обмеження їх не зможуть повністю замінити іноземні вендори. Крім того на користь вітчизняних розробників зіграють як кращі знання мови та законодавства, так і значний кадровий потенціал у сфері інформаційних технологій. Якщо вітчизняні розробники програмного забезпечення зможуть швидко адаптуватися до нових умов, забезпечать своєчасне оновлення та супровід програмного забезпечення, то мають можливість покращити свої позиції на ринку. Розвиток локального ринку облікового програмного забезпечення сприятиме удосконаленню обліку та управління персоналом у посткризовий період.

Результати викладені у статті можуть бути корисними при подальших дослідженнях використання інформаційних технологій для удосконалення обліку витрат, розрахунків з кредиторами та формування фінансової звітності.

Література

1. Гуцаленко Л.В., Білодон Д. Д. Прикладні програми для обліку розрахунків з оплати праці. Ефективна економіка. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7299> (дата звернення: 28.09.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.3.
2. Солодка Я., Мельянкova Л. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації». 2014. №3. С. 25–30.
3. Доходи. Ціна держави. URL: <http://old.cost.ua/budget/revenue/> (дата звернення: 28.09.2022).
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб: Закон України від 19.09.2019 р. № 116–IX станом на 28 вересня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-20#Text> (дата звернення: 28.09.2022).
5. Томілова Н.О., Хомовий С.М., Литвиненко В.С. Сучасні автоматизовані системи – новий рівень бухгалтерського сервісу. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. 2019. №5(45), P.67-72.
6. Синяєва Л.В., Кондратюк О.В., Микульський В.С. Автоматизація обліку заробітної плати за допомогою програми «1С. Підприємство» Конфігурації 2.0. *Економіка і організація управління*. 2017. № 4(28). С. 15–26.
7. Аверкина М.Ф., Гриценюк О.І. Особливості автоматизації обліку праці та заробітної плати. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 29. С. 113–117.
8. Бахарєва Я.В. Напрями розвитку інформаційних систем і технологій обліку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6715> (дата звернення: 17.05.2022).
9. Пашніна А.О. Трансформація елементів організації обліку в умовах застосування інформаційно–комп'ютерних технологій. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія Економіка*. 2016. Вип. 2. С. 122–126.
10. Щомісячний макроекономічний та монетарний огляд Національного банку України. Вересень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MM-2022-09.pdf?v=4 (дата звернення: 28.09.2022).
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання дистанційної, надомної роботи та роботи із

застосуванням гнучкого режиму робочого часу: Закон України від 04.02.2021 № 1213-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213-20#Text> (дата звернення 28.09.2022).

12. Функціональні можливості Yaware.TimeTracker. URL: <https://timetracker.yaware.com.ua/uk/what-is-yaware/for-business/> (дата звернення: 28.09.2022).

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV станом на 28 вересня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 28.09.2022).

14. Тренд вакансій для програмістів 1С в Україні за даними порталу dou.ua. URL: <https://jobs.dou.ua/trends/?category=1%D0%A1> (дата звернення: 28.09.2022).

15. Кірейцев Г.Г., Литвиненко В.С. Концепція обліку трансакційних витрат у сільському господарстві. Науковий вісник Національного аграрного університету. 2008. Вип. 124. С. 288–293.

References

1. Gutsalenko, L.V. and Bilodon, D. D. (2019), “Application programs are for account of calculations from a salary”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7299> (Accessed 28 Sep 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.3.

2. Solodka, Ya. and Meliankova, L. (2014), “Improving the organization of accounting for payroll”, *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, vol. 3, pp. 25–30.

3. State price (2021), “Income”, available at: <http://old.cost.ua/budget/revenue/> (Accessed 28 Sep 2022).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine “About modification of some legislative acts of Ukraine concerning improvement of legal regulation of remote, home work and work with application of a flexible mode of working hours”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213-20#Text> (Accessed 28 Sep 2022).

5. Tomilova, N.O. Khomovyi, S.M. and Lytvynenko V.S. (2019), “Modern automated systems - a new level of accounting service”, *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*, vol. 5(45), pp.67-72.

6. Syniaieva, L.V. Kondratiuk, O.V. and Mykul'skyi, V.S. (2017), “Automation of payroll accounting using the program “1С:Enterprise” Configurations 2.0”, *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 4(28), pp.15–26.

7. Averkyna, M.F. and Hrytseniuk, O.I. (2018), “Features of automation of labor accounting and wages”, *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 29, pp.113–117.
8. Bahareva, Y. V. (2018), “Areas of development of information systems and technologies of accounting of small and medium enterprises in Ukraine”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6715> (Accessed 28 Sep 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.11.208.
9. Pashnina, A.O. (2016), “Transformation of accounting terms elements under the conditions of computer information technology”, *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia Ekonomika*, vol. 2, pp.122–126.
10. National Bank of Ukraine (2022), “Monthly macroeconomic and monetary review of the National Bank of Ukraine. September 2022”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MM_2022-05.pdf?v=4 (Accessed 28 Sep 2022).
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “About modification of the Tax code of Ukraine concerning submission of the uniform reporting on the uniform contribution to the obligatory state social insurance and the tax on the income of physical persons: Law of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-20#Text> (Accessed 28 Sep 2022).
12. Yaware (2022), “Yaware.TimeTracker functionality”, available at: <https://timetracker.yaware.com.ua/uk/what-is-yaware/for-business/> (Accessed 28 Sep 2022).
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “About accounting and financial reporting in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Accessed 28 Sep 2022).
14. DOU.ua (2022), “The trend of vacancies for 1C programmers in Ukraine according to the data of the dou.ua portal”, available at: <https://jobs.dou.ua/trends/?category=1%D0%A1> (Accessed 28 Sep 2022).
15. Kireitsev, H.H. and Lytvynenko, V.S. (2008). “The concept of accounting for transaction costs in agriculture”, *Naukovyi visnyk Natsionalnoho ahrarnoho universytetu*, vol. 124, pp. 288–293.

Стаття надійшла до редакції 29.09.2022 р.